

Barbara Klasińska
Uniwersytet Jana Kochanowskiego
w Kielcach

ZAINTERESOWANIA WYRAŻANE PRZEZ STUDENTÓW PEDAGOGIKI

Wstęp

Zainteresowania daną dziedziną życia, pracy czy nauki lub też wybranym zawodem spełniają bardzo często główną rolę nie tylko w wyborze danego kierunku kształcenia, lecz także później, w trakcie studiów, a potem w przyszłej pracy zawodowej optymalizują przebieg i jakość pracy jednostki. Dzieje się tak, ponieważ w dziedzinie własnych zainteresowań człowiek gromadzi zazwyczaj więcej wiadomości i umiejętności niż inni, bowiem nieustannie szuka on kontaktu z przedmiotem zaciekawienia i mechanicznie podejmuje szereg rozmaitych działań sprzyjających jego poznaniu. Istotne jest również i to, że bardzo często przeżycia emocjonalne, tak pozytywne, jak i negatywne, jakie towarzyszą zainteresowaniom, stają się swoistą siłą wyzwalającą aktywność intelektualną. Co więcej, człowiek swoje zainteresowania i pasje przekazuje innym, wpływając na poziom ich umiejętności oraz pobudzając do konkretnej działalności.

W tym kontekście rozważania nad zainteresowaniami studentów pedagogiki są dobrze uzasadnione – społecznie, pedagogicznie, a także metodologicznie, ponieważ do tej pory nie doczekały się one odrębnej monografii, ani nawet od dłuższego czasu nie są przedmiotem pogłębionych refleksji w drobniejszych szkicach.

Niniejsze opracowanie także nie będzie niczym innym jak szkicem teoretycznym i empirycznym, jednakże jego podstawą uczynione zostało nowsze podejście – systemowe, preferowane we współczesnej nauce, w tym w pedagogice i psychologii, które pomaga zrozumieć, jak się ma całość zjawisk do ich części. Wskazuje, że nie elementy decydują o obrazie całości, lecz całość wynika ze związków (i to zwrotnych) między tymi elementami¹. Ujęcie to nie tylko wyznacza strukturę tekstu, rozpoczynającego się od istoty zainteresowań, poprzez ich rodzaje i funkcje, lecz także pozwoliło spojrzeć na sedno zainteresowań w sposób ponadaddytywny². Ponadto na jego podstawie opracowana została wstępna, rozpoznawcza faza

¹ R. Schulz, *Wykłady z pedagogiki ogólnej*, t. II, *O integralną wizję człowieka i jego rozwoju*, Toruń 2007, s. 41. Por. K. Duraj-Nowakowa, *Pedagogika społeczna: między integracją a dezintegracją*, Rzeszów 2009, s. 16, a także te same, *Systemologiczne inspiracje pedeutologii*, Kraków 2000 lub *Integrowanie komponentów dydaktyki szkoły wyższej i pedeutologii* (red.), „Studia Pedagogiczne Akademii Świętokrzyskiej”, t. 16, Kielce 2006. Por. także *Szkice systemowych ujęć pedagogiki*, red. M. Kaliszewska, B. Klasińska, Kielce 2010.

² Ujęcie to pozwala przedstawić istotę zainteresowań nie jako prostą sumę elementów, lecz jako hierarchiczny, dynamicznie zmieniający się układ wzajemnie ze sobą powiązanych komponentów – poznawczego, emocjonalnego i działaniowego.

badań własnych (tu przedstawiona w wybranym zakresie), wyznaczająca kierunek dalszych poszukiwań rozwiązania tytułowego problemu.

Istota zainteresowań i ich funkcje w procesie rozwoju człowieka

Słownikowe i potoczne znaczenie terminu *zainteresowanie* dostarcza szeregu wskazówek o opisywanych dzięki jego pomocy zjawiskach, a nawet dziś, z racji braku nowszych opracowań naukowych³, stanowi szczególne źródło informacji ułatwiające ustalenie treści tego pojęcia oraz dokonanie kategoryzacji głównych faktów z nim związanych. Ponadto pozwala wnioskować o pewnej odrębności wobec siebie terminów pokrewnych – zainteresowanie, ciekawość, zamiłowanie, upodobanie, co wynika z intuicyjnego dostrzegania różnic między opisywanymi przez nie zjawiskami⁴.

Natomiast w pracach teoretycznych funkcjonują rozmaite określenia zainteresowań, jednak za wzór podawana jest definicja modelowa Antoniny Guryckiej, która łączy w sobie w zwyczajny sposób trzy aspekty: mobilizację uwagi, czynnik emocjonalny i orientację dynamiczną. Według niej zainteresowanie to względnie trwała, obserwowalna dążność do poznawania otaczającego świata, przybierająca postać ukierunkowanej aktywności poznawczej o określonym nasileniu, przejawiająca się w selektywnym stosunku do otaczających zjawisk. To znaczy w dostrzeganiu określonych cech przedmiotów i związków zależności między nimi, a także wybranych problemów, w dążeniu do ich zbadania, poznania, rozwiązania oraz w przeżywaniu różnorodnych uczuć pozytywnych i negatywnych, związanych z nabywaniem i posiadaniem wiedzy⁵. W podejściu systemowym definicja ta nabiera głębszego i szerszego wymiaru poprzez skrzyżowanie wertykalne i horyzontalne wskazanych składników zainteresowań – intelektualnego, emocjonalnego i działaniowego, a zatem zmianę proporcji między nimi od równorzędnych po podrzędne i nadrzędne⁶.

Literatura opisuje szereg rozmaitych rodzajów zainteresowań, które zmieniają się wraz z wiekiem człowieka, tu zwrócimy uwagę właśnie na te, które dotyczą już wieku dorosłego i są wyraźnie ukierunkowane. Ukierunkowanie zainteresowań wiąże się z ich treścią, stąd np. wyróżnia się zainteresowania filozoficzne, społeczne, psychologiczne, historyczne, techniczne czy kulturalne. Z kolei z uwagi na formalne właściwości treści można wyodrębnić klasy zainteresowań ogólnych i szczegółowych, konkretnych i abstrakcyjnych, wąskich i szerokich. Natomiast nasilenie i głębokość zainteresowań powoduje podział zainteresowań na czynne i bierne, długotrwałe i krótkotrwałe, pierwszoplanowe i drugoplanowe, lub słabe, przeciętne i silne, czy płytkie i głębokie⁷.

Wobec powyższego można wyróżnić nienotowany do tej pory typ zainteresowań pedagogicznych, a kolejnym stopniem ich uszczegółowienia uczynić podział na ogólne i szczegółowe, wąskie i szerokie, czynne – bierne, długotrwałe – krótkotrwałe itd.

³ Bogata tradycja zainteresowań nie jest obecnie kontynuowana, pojęcie to coraz rzadziej pojawia się w słowniku naukowym psychologii i nauk z nią współpracujących, np. pedagogiki i socjologii. Ponadto począwszy od momentu rozkwitu tej problematyki była ona traktowana jako trudna z teoretycznego i praktycznego punktu widzenia. Por. B. Klasińska, *Kształtowanie zainteresowań kulturą ludową uczniów klas trzecich przez systemowe integrowanie zajęć*, Kielce 2011.

⁴ M. Dąbek, *Zainteresowanie własną pracą jako podstawa rozwoju zawodowego*, Wrocław 1987, s. 19.

⁵ A. Gurycka, *Rozwój i kształtowanie zainteresowań*, Warszawa 1989, s. 33–34.

⁶ B. Klasińska, *Fenomen zainteresowań studentów pedagogiki studiowaniem oraz przyszłą pracą zawodową*, [w:] *Edukacja jutra: polityka, aksjologia, kreatywność*, red. K. Denek, A. Kamińska, W. Łuszczuk, P. Oleśniewicz, Sosnowiec 2012, s. 343.

⁷ M. Dąbek, *Zainteresowanie własną pracą jako podstawa rozwoju zawodowego*, op. cit., s. 65.

Wróćmy jednak jeszcze do kryterium treści zainteresowań pedagogicznych, jego przyjęcie powodować może ponadto rozróżnienie zainteresowań ze względu na studiowaną specjalność pedagogiczną lub przedmiot kształcenia, np. na zainteresowania resocjalizacją i profilaktyką społeczną, pedagogiką wczesnej edukacji, pedagogiką opiekuńczą itd., lub zainteresowania dydaktyką, teorią wychowania, psychologią wychowania czy socjologią wychowania⁸. Jak widać, granice podziału są nieostre, zainteresowania można dzielić bez końca.

Należy jednak dodać, że w odniesieniu do studentów różnych kierunków oraz specjalności funkcjonuje (i została wykorzystana do badań własnych) klasyfikacja zainteresowań na wyrażane, okazywane i inwentaryzowane. Zainteresowania wyrażane określają to, o czym badany mówi, że jest dla niego interesujące. Zainteresowania okazywane zostają stwierdzone na podstawie obserwacji danej osoby, zaś zainteresowania inwentaryzowane wykrywane są na podstawie odpowiedzi akceptującej lub negującej określoną czynność lub przedmiot przez badaną osobę⁹.

Oprócz tego wśród różnych rodzajów zainteresowań figuruje ich typ o nazwie zainteresowania zawodowe. Chodzi tu o takie zainteresowania, które wykazują zgodność z typowymi zainteresowaniami charakterystycznymi dla przedstawicieli danego zawodu, czyli tych osób, które osiągają istotniejsze sukcesy w tym zawodzie. Zainteresowania te dotyczą także tych przedmiotów i czynności, które stanowią zasadnicze elementy działalności w wybranym zawodzie. Z kolei wykonywanie zawodu pociąga za sobą tworzenie się pewnych problemów poznawczych, których rozwiązywanie sprzyja pogłębianiu zainteresowań zawodowych¹⁰. Ze względu na okres studiów w stosunku do studentów pedagogiki można by dokonać nieco innego podziału na zainteresowania studiowaniem – tworzeniem własnego warsztatu pracy na studiach pedagogicznych oraz zainteresowania przyszłą pracą w zawodzie wychowawcy, nauczyciela, opiekuna¹¹.

Rola zainteresowań w życiu człowieka jest ogromna. Zainteresowania organizują osobowość człowieka, są jednym z jej regulatorów, ukierunkowują ją i wzbogacają. W życiu psychicznym stanowią ważny czynnik hamujący energię życiową, przeżycia emocjonalne charakterystyczne dla zainteresowań zaspokajają przynajmniej część potrzeb w zakresie uczuciowości człowieka. Szczególną rolę odgrywa satysfakcja towarzysząca poznawaniu i rozwiązywaniu problemów¹².

W dziedzinie własnych zainteresowań człowiek gromadzi znacznie więcej wiadomości niż przeciętnie, dlatego w procesie kształcenia zainteresowaniom przypisuje się szczególne znaczenie, motywują one bowiem do nauki, stymulują czynności myślowe, pełnią funkcję selektywną wobec uwagi, pamięci i wiadomości. Sprawiają, że uczeń (student) łatwiej koncentruje uwagę dowolną na treściach, które stanowią przedmiot jego zainteresowań, i lepiej pamięta to, co go interesuje lub przynajmniej zaciekawia¹³.

Obecnie nie dość że – powtórzmy – nie kontynuuje się chlubnej tradycji zainteresowań, to jeszcze wiedza na ich temat nie jest należycie wykorzystywana, ponieważ poza pospolicitym używaniem tego słowa nie tylko w życiu codziennym, ale i w praktyce szkolnej nie odnotowuje się głębszych poszukiwań ich aktualnej istoty i funkcji. W kontekście przemian

⁸ B. Klasińska, *Fenomen zainteresowań studentów pedagogiki studiowaniem oraz przyszłą pracą zawodową*, op. cit., s. 343.

⁹ Z. Ludkiewicz, *Zainteresowanie studentów studiowaniem i pracą zawodową*, Warszawa 1994, s. 10.

¹⁰ M. Dąbek, *Zainteresowanie własną pracą jako podstawa rozwoju zawodowego*, op. cit., s. 73–75.

¹¹ B. Klasińska, *Fenomen zainteresowań studentów pedagogiki studiowaniem oraz przyszłą pracą zawodową*, op. cit., s. 343.

¹² A. Gurycka, *Rozwój i kształtowanie zainteresowań*, op. cit., s. 214.

¹³ Ibidem, s. 99.

cywilizacyjnych współczesnego świata i edukacji warto na nowo podjąć badania w tym kierunku, w tym zając się tak szczegółową kwestią jak zainteresowania studentów np. właśnie pedagogiki. Z racji tego, że jest to jeden z najbardziej popularnych kierunków kształcenia, że wiele osób studiuje pedagogikę (w Polsce co piąty student to student pedagogiki), warto zmierzać do określenia specyfiki zainteresowań pedagogicznych.

Zainteresowania wyrażane przez studentów pedagogiki – analiza i interpretacja wyników badań własnych

Przedmiotem badań własnych na początek wybrałam zainteresowania wyrażane przez studentów pedagogiki. Chcąc jednak poznać w pełni istotę, rodzaje i znaczenie zainteresowań studentów pedagogiki, trzeba mieć na uwadze dalsze badania tego problemu, ponieważ cechą zainteresowań wyrażanych jest to, że określają one to, o czym badany mówi, że jest dla niego interesujące. Stąd zamiar badania w późniejszym czasie także zainteresowań okazywanych. W badaniach tych uczestniczyło 146 studentów studiów stacjonarnych II stopnia pedagogiki UJK, były one przeprowadzone w listopadzie 2012 roku, do analizy zakwalifikowałam 144 ankiety. Dodam, że tutaj zaprezentowana będzie tylko ta część badań, która ma odpowiedzieć na pytanie, jaka jest specyfika zainteresowań wyrażanych przez studentów pedagogiki, czym ogólnie interesują się studenci pedagogiki, a czym szczególnie w pedagogice.

Zatem wśród własnych zainteresowań nie związanych z pedagogiką badani studenci wymieniają:

- zainteresowania muzyką, które podkreśliło 98 osób – 68,05% badanej populacji,
- zainteresowania życiem codziennym – 79 osób – 54,86%,
- zainteresowania filmem – 76 osób – 52,77%,
- zainteresowania nauką – 27, czyli 18,75% badanych,
- zainteresowania kulturą, które wskazało 19 osób – 13,19%,
- zainteresowania sztuką, które wyraziło 12 osób – 8,33%.

Ponadto 56 osób (38,88%) wskazuje, że interesują ich jeszcze inne kwestie, takie jak: sport (10 – 6,94%), taniec (4 – 2,77%), literatura (3 – 2,08%), kulinaria (3 – 2,08%), psychologia, historia, motoryzacja, piłka nożna, moda, fotografia (po 2 odpowiedzi – 1,38%), a także filozofia, polityka, poezja, język angielski, podróże, śpiew, jazda konna, gobeliny, haft, rękodzieło, twórczość własna – pisarstwo, projektowanie ogrodów, architektura krajo-brazu, ogrodnictwo, rośliny domowe, stylizacja paznokci (po jednej odpowiedzi – 0,69%). Co ciekawe, w pojedynczych odpowiedziach (po 0,69%) pojawiły się już zainteresowania związane ze studiowanym kierunkiem, mianowicie: pedagogika, wychowanie w praktyce, czas wolny i formy jego spędzania, nauczanie języków obcych. Fakt wyróżnienia ich tutaj może świadczyć o ich szczególnej randze i wartości wśród pozostałych zainteresowań tych osób.

W świetle wypowiedzi respondentów wymienione powyżej zainteresowania dostarczają im następujących korzyści:

- organizują czas wolny – 98 osób (68,05%),
- dają satysfakcję z poznawania nowych rzeczy i zjawisk – 67 (46,52%),
- nieustannie sprzyjają samorozwojowi – 65 (45,13%),
- przyczyniają się do poznania nowych ludzi – 42 (29,16%),
- są motorem dalszego działania – 39 (27,08%),
- dają możliwość przekroczenia granic własnych możliwości poznawczych – 21 (14,58%).

Ponadto według opinii 11 badanych (7,63%) wyszczególnione zainteresowania powodują jeszcze inne korzyści, mianowicie: relaks (3), odpoczynek (3), poczucie przyjemności, poszerzanie horyzontów, zwiększenie ambicji, ulepszenie życia, bycie na bieżąco (po 1 odpowiedzi).

Natomiast jeśli chodzi o zainteresowania pedagogiczne, pierwszoplanowym wynikiem podziału zainteresowań jest tutaj ukończona na studiach pierwszego stopnia specjalność pedagogiczna, widoczne jest bowiem rozróżnienie na zainteresowania:

- resocjalizacją i profilaktyką społeczną (76 osób – 52,77%),
- pedagogiką przedszkolną i wczesnoszkolną (60 – 41,66% badanej grupy) oraz
- pedagogiką opiekuńczą (35 – 24,3%),
- pedagogiką pracy i doradztwem zawodowym (17 – 11,8%), a także
- pedagogiką specjalną – oligofrenopedagogiką oraz rewalidacją (10 – 6,94%).

Ponadto w wypowiedziach pojawiają się informacje o zainteresowaniach przedmiotowych, dotyczących:

- teorii wychowania (38 – 26,38%) i dydaktyki (9 – 6,25%),
- psychologii (31 – 21,52%),
- pedagogiki czasu wolnego (3 – 2,08%),
- biomedycy (2 – 1,38%),
- pedagogiki rodziny (1 – 0,69%),
- pedagogiki społecznej (1 – 0,69%),
- diagnostyki pedagogicznej (1 – 0,69%),
- socjologii (1 – 0,69%).

Były też wskazania na zainteresowania, które trudno było jednoznacznie zakwalifikować do wyszczególnionych grup, chodzi tu o problemy zawodu nauczycielskiego (5 – 3,47%), bowiem w planach i programach studiów pedagogicznych mało kiedy figuruje sam przedmiot pedeutologia, natomiast są inne, związane np. z warsztatem pracy wychowawcy, nauczyciela, opiekuna. Ponadto wymieniana była terapia – bez przedstawienia jej rodzaju (5), muzykoterapia, mająca szerokie zastosowanie w kilku subdyscyplinach pedagogicznych, mediacje rodzinne, mediacje szkolne, kultura pedagogiczna rodziców (po 1 głosie – 0,69%, w sumie 14 – 9,72%).

Ze względu na bardzo obszerną listę poszczególnych zainteresowań oraz fakt, że jest ona przedmiotem rozważań innego tekstu, zwróćmy uwagę np. na zainteresowania pedagogiką przedszkolną i wczesnoszkolną, są tu wymieniane przez respondentów takie typy zainteresowań, jak: praca z dziećmi (9), trudności dzieci w uczeniu się (6), dziecko w wieku wczesnoszkolnym (6), pedagogika wieku dziecięcego (4), dojrzałość szkolna (4), zabawy dzieci i ich rola (3), wychowanie i nauczanie dzieci (3), zainteresowania dzieci (2), nauka czytania i pisanie (2), pozycja społeczna dziecka w klasie (2), problemy wieku dziecięcego (2), analiza rysunku dziecka (2), wychowanie przedszkolne (1), literatura dziecięca (1), wychowanie dziecka w XXI wieku (1), nauczanie dzieci przez zabawę (1), system nauczania dzieci (1), trudności w czytaniu i pisaniu (1), zaburzenia wzroku i słuchu u dzieci (1), poznawanie dzieci (1), adaptacja dzieci do przedszkola, do szkoły (1), edukacja seksualna dzieci (1), czytelnictwo dzieci (1), sposoby uspołeczniania dziecka (1), rozwój emocjonalny dziecka (1), przestrzeganie przez dzieci norm moralnych (1), czas wolny dzieci (1).

I kolejny przykład – w dziedzinie psychologii badani studenci wskazują następujące przedmioty swoich zainteresowań: psychologia ogólna (14 – 9,72%), psychologia rozwoju (4), relacje międzyludzkie (4), problemy psychologiczne współczesnego człowieka (1), sposoby motywacji (1), walka ze stresem (1), tożsamość płciowa (1), twórczość (1), rozwój

psychiczny dziecka (1), zaburzenia rozwoju (1), problemy emocjonalne dzieci i młodzieży (1), problemy emocjonalne kobiet (1).

Przedstawione przez respondentów typy zainteresowań mimo różnorodności i wielości dotyczą jednak w zdecydowanej większości problemów dobrze znanych, niestety prawie wcale nie zawierają nowych, czy chociażby aktualnych treści pedagogicznych. Być może badanym studentom w gąszczu złożonych problemów współczesnej pedagogiki trudno jest zauważyć i zaciekać się np. kwestią pracy z dzieckiem sześcioletnim w szkole.

W związku z zainteresowaniami o treści niepedagogicznej studenci zostali poproszeni także o określenie, jak ważne są dla nich te zainteresowania. Na trzy możliwe odpowiedzi na pierwszym miejscu znalazła się taka: „są dla mnie równoważne z innymi obszarami mojej aktywności”, której udzieliło aż 104 osoby (72,22%), kolejno „zajmuję się okazjonalnie, od przypadku, do przypadku” (32 – 22,22%) i na końcu 8 osób (5,55%) stwierdziło, że stawia je na pierwszym miejscu w swoim życiu, są one ich oczkiem w głowie.

Średnia wartość poziomu ważności zainteresowań dowolnych wynosi niewiele, bo tylko 2,66, co oznacza stopień niski, choć nieco lepszy zakres – średni. Trudno wskazać domniemaną przyczynę tego wyniku, powinien on być jednak lepszy. Ten niejako przeczy istocie zainteresowań, które powinny być niezwykle ważne i cenne w życiu człowieka, tym bardziej jeszcze studenta pedagogiki, przygotowującego się do pracy w dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości.

Natomiast aby dociec istoty zainteresowań związanych ze studiowanym kierunkiem, badanym studentom zadano następujące pytanie: „Jakie miejsce pośród tych zainteresowań zajmują zainteresowania pedagogiką?”. Odpowiedzi są następujące, otóż 99 osób (68,75%) przypisuje im miejsce równorzędne, 27 (18,75%) twierdzi, że jest ono niestety podrzędne, tylko dla 18 osób jest naczelne – nadrzędne. Średnie miejsce sytuuje się w tym przypadku na poziomie 2,87, czyli znowu osiąga tylko niski stopień i nieco wyższy, średni zakres. A zatem tak jak wcześniej znowu wynik ten jest niezadowolający, można go również w ten sam sposób wytłumaczyć.

Powyższy problem wiąże się także z kwestią miejsca pośród zainteresowań ich typu określonego jako zainteresowania studiowaniem pedagogiki. I tu znowu dla 99 osób (68,75%) jest to miejsce równe, ale już dla 28 (19,44%) centralne, a dla 17 (11,8%) jest ono niestety gorsze. Wyliczony średni wynik osiąga w tym przypadku wartość 3,15, co oznacza stopień przeciętny i taki sam zakres. Rezultat nieco wyższy od dwóch poprzednich, ale z uwagi na troskę o jakość i efekty kształcenia na studiach, a potem w pracy w zawodzie nauczyciela, nadal niewystarczający.

Na inne pytanie związane z zainteresowaniami studiowaniem „Czy sprawia Ci satysfakcję organizowanie własnego warsztatu pracy na studiach pedagogicznych?” największą liczbę wśród badanych zyskała odpowiedź „tak” (84 – 58,33%), kolejno „taką sobie” (44 – 30,55%), „ogromną” (10 – 6,94%), „nie” (5 – 3,47%), „zdecydowanie nie” (1 – 0,69%). Średni wynik to 3,25, a więc znowu nieszczerólny, dający wiele do myślenia.

W dziedzinie własnych zainteresowań człowiek nie tylko gromadzi więcej wiadomości niż przeciętnie, częściej doświadcza pozytywnych uczuć, jak również podejmuje więcej działań w celu ich rozwijania i pielęgnowania. W związku z taką tezą studenci byli poproszeni o przedstawienie osiągnięć związanych z wyrażonymi zainteresowaniami kierunkowymi – pedagogicznymi, jednakże w badanej grupie aż 81 osób (56,25%) niestety nie ma jeszcze żadnych dokonań w tym zakresie, natomiast pozostali podają, że jest to dla nich napisanie pracy licencjackiej (25 – 17,36%), inne osoby za osiągnięcie uważają pracę w wolontariacie (9 – 6,25%), pracę z dziećmi lub w ośrodku (9 – 6,25%), udział, wyróżnienia i nagrody

w konkursach (7 – 4,86%), udział w konferencji (5 – 3,47%), odbycie praktyk (4 – 2,77%), ukończenie szkoleń (4 – 2,77%), publikacje (3 – 2,08%), zorganizowanie przedstawienia dla dzieci (2 – 1,38%), przeprowadzanie badań (1 – 0,69%). Znajdują się też pojedyncze odpowiedzi (w sumie 22 głosy) typu: zaliczenie praktyk na ocenę bardzo dobrą, pochwała na praktykach, publikacje własnej twórczości, aktywny udział w kole naukowym, wyższe oceny z przedmiotów zainteresowań, samodzielne prowadzenie szkoleń, liczne referaty na sympozjach, konferencjach, seminariach, rozwój – zastąpienie destruktywnych wzorów zachowań konstruktywnymi. Przedstawione pojedyncze wypowiedzi nie budzą więc zastrzeżeń, wręcz zasługują na pochwałę. Natomiast wątpliwym osiągnięciem jest przynależność do parafialnej grupy młodzieżowej lub fakt, że czyjeś dziecko rozwija się prawidłowo, albo że jest to każda szczęśliwie spędzona chwila.

Oprócz tego padło pytanie „Czy mogłeś gdzieś przedstawić swoje zainteresowania pedagogiczne?”. Respondenci udzieli odpowiedzi, iż były one tematem ich pracy licencjackiej (92 osoby – 63,88%), są obiektem rozmów z kolegami z roku (71 – 49,3%), były tematem referatu wygłoszonego na zajęciach (28 – 19,44%), były przedmiotem publikacji w czasopiśmie pedagogicznym (3 – 2,08%). Pojawiły się też pojedyncze głosy typu: przeprowadzenie zajęć na praktyce, opracowanie broszury dla dzieci, jak również 7 osób wstrzymało się od odpowiedzi (4,86%).

Studenci zostali także zapytani „Czy możesz powiedzieć, że zainteresowania pedagogiką, wychowaniem, nauczaniem, są Twoją pasją?”. Zdecydowanie tak to wypowiedź 7 osób (4,86%), tak – 37 osób (25,69%), raczej tak – 67 osób (46,52%), raczej nie – 25 (17,36%), zdecydowanie nie – 1 (0,69%), ponadto 7 osób (4,86%) nie udzieliło odpowiedzi. Średni rezultat to 3,17, co oznacza przeciętny stopień i zakres. W tym przypadku być może za wcześniej jeszcze na takie pytanie, ponieważ pasje pojawiają się na końcu swoistego *continuum* zaciekawienia – zainteresowania – zamiłowania – pasje i hobby. Nie jest to jednak poziom, którego należałoby się spodziewać, stąd budzi niepokój, tym bardziej że dotyczy zainteresowań jedynie wyrażanych przez studentów, a nie okazywanych lub inwentaryzowanych.

Zakończenie

Poziom zainteresowań wyrażanych przez badaną grupę studentów zmusza nie tylko do interpretacji, refleksji, ale przede wszystkim do dalszych badań. Przyczyną zaprezentowanych wyników może być obecna sytuacja młodzieży studiującej, pozbawionej szans na zatrudnienie po ukończeniu studiów. Badani studenci w zdecydowanej większości przyszli na studia pedagogiczne właśnie z powodu zainteresowań pedagogiką, a także kierowali się powołaniem do pracy nauczycielskiej. Jednakże ich zainteresowania są narażone na działanie nie tylko takich, niekorzystnych czynników społeczno-ekonomicznych, lecz również innych, np. dydaktycznych, związanych np. ze zbyt licznymi grupami ćwiczeniowymi lub wykładowymi, a w związku z tym z utrudnionym kontaktem indywidualnym z wykładowcami. Zasadny więc jest postulat kolejnych badań nad zainteresowaniami studentów pedagogiki (wyrażanymi – okazywanymi – inwentaryzowanymi), aby opisać ich istotę, rodzaje i struktury oraz funkcje, a następnie opracować projekt poprawy procesu ich rozpoznawania i kształtowania.

Barbara Klasińska

Zainteresowania wyrażane przez studentów pedagogiki

W procesie studiowania zainteresowaniom przypisuje się bardzo istotne znaczenie, ponieważ stanowią one jeden z głównych czynników wyboru studiów, który pozytywnie warunkuje ich przebieg, a w późniejszym czasie wpływa również na jakość pracy zawodowej. W odniesieniu do studentów pedagogiki brak badań w tym zakresie staje się istotnym powodem podjęcia rozważań na ten temat. Przedmiotem niniejszego opracowania są zatem zainteresowania wyrażane przez studentów pedagogiki, czyli taki ich rodzaj, który określa to, o czym badani mówią, że jest dla nich interesujące. Ntomiast w przyszłości w celu zbudowania całościowego obrazu zainteresowań studentów pedagogiki, spójnego wertykalnie i horyzontalnie, warto byłoby poprowadzić badania nad zainteresowaniami okazywanymi oraz inwentaryzowanymi.

Słowa kluczowe: zainteresowania wyrażane, studenci pedagogiki

The Expressed Interests of Students of Pedagogy

Within the process of studying a great importance is attached to interests as ones of the major factors when it comes to decide about the course of studies, which positively enhance the effective learning and successive working. Lack of proper research on the issue amongst the students of pedagogy was the reason for embarking on this subject. Therefore the main theme of this article is the interests expressed by the students of pedagogy, namely, what they deem as of interest to them. Yet in the future, in order to produce a complete, and vertically and horizontally coherent picture of the interests of pedagogy students, it would be worth conducting research on their interests which are expressed and catalogued.

Key words: expressed interests, students of pedagogy

Translated by Agnieszka Stańczyk